

ارائه مدل کیفی عوامل موثر بر وندالیسم با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

سارا السادات پوررحمت^۱

زهرا علی‌پور درویشی^۲

شیوا آزادفدا^۳

شهلا حجت^۴

[10.22034/ssys.2022.2433.2757](https://doi.org/10.22034/ssys.2022.2433.2757)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۴/۲۴

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۹/۲۹

یکی از مهم‌ترین انحرافات اجتماعی که در محیط‌های ورزشی وجود دارد، وندالیسم یا خشونت است. این پژوهش جهت ارائه مدل کیفی عوامل موثر بر وندالیسم با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی انجام شد. جامعه آماری پژوهش حاضر، اساتید و اعضای هیئت علمی رشته جامعه‌شناسی ورزشی بودند که به موضوع این تحقیق تسلط داشتند. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند بود و حجم نمونه تا اشباع نظری (۱۵ مصاحبه) ادامه یافت. راهبرد نمونه‌گیری در بخش کیفی هدفمند و با حداکثر تنوع یا ناهمگونی بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از تحلیل محتوای مصاحبه‌ها و کدگذاری استفاده شد. ابزار تحقیق، مصاحبه باز بود و نتایج بر مبنای سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی تحلیل گردید. بر اساس نتایج بخش کیفی، در نهایت ۶ شبکه اصلی، ۱۶ مولفه اصلی و ۱۰۶ مفهوم برای مطالعه جامعه‌شناختی عوامل اثرگذار بر وندالیسم در محیط‌های ورزشی از طریق تحلیل مصاحبه‌ها شناسایی شد. در نهایت با توجه به پنج قضیه نظری براساس مدل پارادایمی نظریه داده‌بنیاد، عوامل موثر بر وندالیسم با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی ارائه شد که برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران باید در جهت برنامه‌ریزی درست گام بردارند.

واژگان کلیدی: وندالیسم ورزشی، رویکرد جامعه‌شناختی و محیط‌های ورزشی.

^۱ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۲ دانشیار، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: Z_alipour@iau-tnb.ac.ir

^۳ استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

^۴ استادیار، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

مقدمه

برخی از پژوهشگران بر این عقیده‌اند که ورزش آیین جامعه است و ساختارهای ورزشی، ساختارهای دیگر جامعه مانند ساختار اقتصادی و سیاسی را که مردان از آن سودی می‌برند، منعکس می‌کنند (جدیدی و همکاران، ۱۴۰۰). روابط افراد در جامعه بر نظم و قواعد خاصی استوار است. در حقیقت، زندگی اجتماعی انسان به وسیله هنجارها، قوانین و مقررات تداوم می‌یابد. اگر افراد جامعه به قوانین و مقررات و هنجارهای اجتماعی‌ای که رفتار آنها را به عنوان مناسب و نامناسب تعریف می‌کنند، مقید نباشند، فعالیت‌های انسان متوقف یا دچار هرج و مرج می‌شود (مددی و همکاران، ۱۳۹۸). از دیدگاه جامعه‌شناسی انحرافات، انحرافات اجتماعی پیوستاری از رفتار است که هم به تخلف از قانون و هم به تخلف از هنجارهای اجتماعی و فرهنگی بدون قانون‌شکنی رسمی، ارجاع داده می‌شود. به زعم آسیب‌شناسان اجتماعی، همه صور و انواع نابهنجاری‌ها، کثر رفتاری‌ها، نژندی‌های اجتماعی مانند سرقت، قتل، فحشا، اعتیاد و وندالیسم و نظایر آنچه به عنوان انحراف (کجروی) و چه به عنوان اختلال یا بیماری معلول ناسازگاری‌هایی است که بر روابط فرد و جامعه حاکم است. به دلیل وجود پدیده وندالیسم در کشور قوانینی درباره نحوه مقابله با آن تدوین شده است، اما به نظر می‌رسد هنوز برنامه و سیاست‌گذاری جدی برای مقابله با این معضل اجتماعی، طراحی و تدوین نشده است (باجولوند و مجبی، ۱۴۰۰). به طور کلی وندالیسم را به عنوان یک جرم بزهکارانه که شامل آسیب رساندن و از شکل انداختن اموال متعلق به اشخاص دیگر و یا اموال عمومی می‌باشد، تعریف می‌کنند (سکاتو و هاینینگ^۱، ۲۰۰۵). وندالیسم، یک روش قابل قبول برای افراد در ابراز سرخوردگی، انتقام گرفتن و یا نشان دادن خشم، ایجاد هیجان برای یک وضعیت کسالت بار و یا جلب توجه برای یک موضوع خاص می‌باشد (گارث ایس^۲، ۲۰۰۷). انواع و گستره تخریبی وندالیسم که امروزه در جامعه دیده می‌شود، بسیار وسیع و گسترده است. بسیاری از جامعه‌شناسان، وندالیسم را زاده صنعتی شدن جوامع دانسته و آن را در میان نوجوانان و جوانان جستجو می‌کنند. آنها تلاش می‌نمایند تعریف دقیقی از شادی یا اعتراض دسته جمعی ارائه دهند. حوادثی که به دنبال اتفاقی ورزشی یا کسب افتخاری ملی پیش می‌آید یا اعتراضات سیاسی و اجتماعی که به اتفاقی ناگوار منجر می‌گردند و ناراحتی‌هایی که به دنبال ناکامی‌ها و ناگواری‌ها اظهار

¹ Ceccato & Haining,

² Garth Esau

ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

می‌شوند، همگی نمونه‌ای از واکنش های دسته جمعی است که معمولاً به‌عنوان معضلی اجتماعی به آن نگریسته می‌شود (قربانی و فراهانی، ۱۳۹۹). از طرف دیگر، بسیاری از این افراد به دلیل مقتضیات سنی خود در اماکن ورزشی و استادیوم‌ها حاضر می‌شوند تا در یک اجتماع غیر قابل کنترل و بزرگتر از خانواده مبادرت به بروز احساسات کنند (رمضان گلینی، ۱۳۹۳). از دید جامعه‌شناسی، ورزش و فعالیت بدنی باید پاسخگوی نیاز افراد جامعه و سازنده شخصیت اجتماعی افراد جهت تعامل مثبت با یکدیگر باشد. خشونت و پرخاشگری در صورتی که خارج از ضوابط و مقررات حاکم بر میادین ورزشی صورت پذیرد، به‌عنوان رفتاری کجروانه و دارای کارکرد نامناسب تلقی می‌شود که بر ساختار نهاد ورزش و سیستم عملکردی آن پیامدهای سوء و منفی می‌گذارند. از این منظر، می‌توان خشونت و پرخاشگری را به‌عنوان رفتاری کجروانه که نتیجه کاستی در ترکیب اجزای مختلف تشکیل دهنده رفتار است مورد مطالعه قرار داد (ضامنی و همکاران، ۱۳۸۸).

در مکتب‌های جامعه‌شناسی، سازمان‌ها، ساختارها و نهادهای اجتماعی و فرهنگی به مثابه واقعیت‌های اجتماعی علت رفتارهای آدمی به حساب آمده‌اند و رفتارهای بزهکارانه و وندالیستی را معلول ساختارهای اجتماعی و فرهنگی دانسته‌اند. تحلیل جامعه‌شناسی، مطالعه سیستماتیک رفتار اجتماعی و گروه‌های انسانی است که این تمرکز عمدتاً بر تأثیر روابط اجتماعی بر نگرش، رفتار افراد و نحوه ایجاد جوامع و نحوه تغییر آنها می‌باشد (کولوبا و سورجلال^۱، ۲۰۱۴). از جمله نظریه‌هایی که در سال‌های اخیر توجه جامعه‌شناسان را در تبیین و تحلیل مسائل اجتماعی از جمله وندالیسم به خود معطوف نموده است، دیدگاه کارکردگرایی ساختنی است که به نقش نظام‌های اجتماعی یا جوامع، اجزا، ساختار یا نهادهای متعددی در یکپارچگی، هماهنگی، ناسازگاری و سلامت کل نظام یا جامعه توجه دارد. بنابراین الگوی نظری مبتنی بر این اصل است که نهادهای اجتماعی بر حسب کارکردهای ضروری شان قابل فهم هستند (باجولوند و محبی، ۱۴۰۰). افزون بر الهام‌پذیری از این دیدگاه می‌توان از الگوی نظریات روان‌شناسی اجتماعی نیز بهره جست که در تبیینات خود از کژرفتاری و وندالیسم به فراگرد متقابل و تعامل میان عامل رفتار و وضعیت رفتار در مسیر آدمی معتقدند (پسووا و اسملا^۲، ۲۰۲۰). جامعه‌شناسان ضمن توجه به چگونگی مخدوش شدن

¹ Koloba & Surujlal

² Pačesová, P., & Šmela, P.

روابط اجتماعی و حالات و خصوصیات وندالیسمی و پرخاشگری فرد در قبال جامعه و ساخت اجتماعی بر بیگانگی و آنومی^۱ - به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن هنجارهای اجتماعی نفوذ خود را بر فرد از دست بدهند- تاکید کرده و احساس فرد نسبت به واقعیات اجتماعی را می‌سنجند (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳). همچنین «نظریه کنترل»^۲ به جای تاکید بر انگیزه‌های بزهکارانه و وندالیستی ثابت می‌کند این رفتارها نتیجه فشار پیوندهای عرفی می‌باشد (کراگر^۳، ۲۰۰۷). «تئوری کنترل اجتماعی» نشان می‌دهد که انحرافات و تحریفات با ضعف و تفکیک (از هم پاشیدگی) تعلقات جامعه، به دلیل نبود کنترل، در ارتباط هستند. دورکیم^۴ به عنوان یکی از پیش‌ماده‌های تئوری کنترل اجتماعی معتقد است که در صورت که با یک بهم پیوستگی اجتماعی ضعیفی همراه باشد، رفتار افراد، جنایی می‌شود. تئوری ادوین ساترلند^۵ راجع به همشینی‌های متفاوت براساس این فرضیه است که رفتارهای منحرفانه مثل سایر رفتارهای اجتماعی دیگر از طریق مصاحبت و ارتباط با دیگران فراگرفته می‌شود. نظریه کوهن نیز این است که افراد منحرف و بزهکار، عقاید و اهداف پذیرش اجتماعی را قبول دارند، اما به دلیل فقدان و عدم فرصت‌های کافی برای رسیدن به اهداف مطلوب و قابل قبول اجتماعی، محروم شده‌اند (ترکمن و ساعی، ۲۰۱۶). «نظریه افتراقی» نیز اظهار می‌دارد رفتارهای انحرافی از طریق رابطه با آشنایی با روش‌های ارتکاب اعمال جنایی، انگیزش‌ها، سائق‌ها و توجیه‌سازی یاد گرفته می‌شود (ماسون و ویلسون^۶، ۱۹۸۸). بر اساس تئوری‌های فوق می‌توان نشان داد که محیط‌های ورزشی امکان بروز خشونت و وندالیسم را در سطح اجتماع و ورزش پایین می‌آورد. با توجه به اینکه اکنون به دفعات شاهد تخریب اموال عمومی از سوی تماشاگران، مربیان، ورزشکاران در محیط‌های ورزشی بوده ایم، لازم است تا به‌عنوان یک تحقیق امور اجتماعی به بررسی عوامل موثر بر وندالیسم پرداخته و با تعیین علل چنین رفتارهای نابهنجاری راه‌هایی برای پیشگیری از آن ارائه گردد.

¹ Anomie

² Control Theory

³ Kreager

⁴ Durkheim

⁵ Edwin Sutherland's theory

⁶ Mason and Wilson

ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

در صورتی که بین اهداف فرهنگی جامعه و ابزارهای نهادی جهت تحقق آنها شکاف ایجاد شود، ثبات اجتماعی دچار اختلال می شود (پسووا و اسملا^۱، ۲۰۲۰). پرخاشگری و خشونت به هم مرتبط هستند، اما وضعیت های متفاوتی را به وجود می آورند. پرخاشگری در عرصه ی فعالیت های ورزشی به شکل ابزاری و بازتابی یا کلامی و فیزیکی تجلی می یابد و از سوی افراد حاضر و شرکت کننده در رویدادهای ورزشی در قبال سایر بازیکنان، تماشاگران، مربیان، مقامات ورزشی، عامه مردم و اموال صورت می گیرد (کیم و همکاران، ۲۰۲۱). اعمالی همچون دوپینگ، شرط بندی، تبانی، خشونت، پرخاشگری و وندالیسم از مهمترین انواع کج رفتاری و ناپهنجاری است که طی سالیان گذشته تا به امروز در میادین و محیط های ورزشی رخ داده است. پژوهش ها و تحقیقات انجام شده نشانگر این است که سطح و میزان انحراف به خصوص خشونت در ورزش، بستگی اساسی به سطح و میزان انحراف و خشونت در جامعه دارد. در یک جامعه خشن، سطح عمومی خشونت در فعالیت های ورزشی آن جامعه نیز منعکس می شود. بسیاری از جامعه شناسان وندالیسم را زاده صنعتی شدن جوامع دانسته و آن را در میان نوجوانان و جوانان جستجو می کنند. اعمال وندالیسم نیز همانند بسیاری از بزه کاری ها، در بین نوجوانان و جوانان شیوع بیشتری دارد. از طرف دیگر، بسیاری از این افراد به دلیل مقتضیات سنی خود در اماکن ورزشی و استادیوم ها حاضر می شوند تا در یک اجتماع غیر قابل کنترل و بزرگتر از خانواده مبادرت به بروز احساسات کنند (قلی نژاد، ۱۳۹۳). کارشناسان علوم اجتماعی بحث می کنند که ورزش انعکاسی در کل جامعه می باشد. در نتیجه گفته می شود که ورزش دنیای کوچکی از جامعه بزرگتر است (جدیدی و همکاران، ۱۴۰۰). بررسی رفتارهای ورزشی نشان می دهد که برخی از شرکت کنندگان و به خصوص بازیکنان رفتارهای غیر عادی مانند پرخاشگری نشان می دهند و این رفتارها منجر به صدمه روانی به رقیب و خود فرد می شود و همچنین کیفیت بازی را کاهش می دهد (پورمالک، ۲۰۱۳). از این رو خشم، پرخاشگری و وندالیسم بخش عادی زندگی است که انسان ها از ابتدای زمان زندگی با آن مواجه هستند. گاماسگول و آست^۲ (۲۰۱۶) در تحقیق خود اشاره کردند که پرخاشگری و خشونت می تواند در مسابقات ورزشی و بازی های ورزشی به علت مشکلات اجتماعی تماشاگران، تماشای

¹ Pačesová, P., & Šmela, P.

² Gumusgu & Acet

مسابقات و نوع ورزش و ... پیدا شود. نیکولسن و هوی^۱ (۲۰۱۱) بیان داشتند که عوامل رفتار ضعیف تماشاچیان در ورزش اشاره به سوء استفاده اخلاقی، سوء رفتار عاطفی، خرابکاری، تهاجم به عرصه بازی، ارباب و تهدید یا خشونت واقعی در یک فعالیت ورزشی یا رویداد ورزشی دارد. جلالی و همکاران (۲۰۱۲) در مطالعه‌ای با عنوان «بررسی خشونت در تماشاگران فوتبال شهر تهران و راه‌های کاهش آن» نشان دادند که حساسیت بازی، فعالیت‌های پرخاشگرانه بازیکنان در طول بازی، کیفیت داوری، سن وضعیت اجتماعی بر روی پرخاشگری تماشاگران تاثیر دارد. آخوندی (۱۳۹۵) الگوی اولیه علل اوباشگری را شامل مدلی با پنج عامل نگرش تماشاگران و رضایت تماشاگران از برگزارکنندگان مسابقه، درجه هیجان‌پذیری، درجه تعصب ورزشی و پایگاه اقتصادی و اجتماعی تماشاگران می‌داند. بررسی‌هایی پیرامون علل و انگیزه‌های موثر بر اعمال تخریبی و نابهنجار همچون وندالیسم در سطح جهان به انجام رسیده است، اما به رغم انجام این بررسی‌ها و شناخت دلایل و انگیزه‌های موثر بر آن، هنوز هم اینگونه اعمال تخریب‌گرانه به طور گسترده‌ای در حال انجام است. کشور ما نیز از این قاعده مستثنی نبوده است و هر ساله شاهد تکرار اینگونه رفتارها در محیط‌های ورزشی بوده و هستیم. پدیده وندالیسم جزئی از آسیب‌های اجتماعی عصر مدرن بوده که منجر به فروپاشی اخلاق در ورزشگاه‌ها و سالن‌های ورزشی شده است. ورزش یکی از فعالیت‌های مورد توجه افراد و عنصری هیجان‌آور است که با تهییج احساسات اجتماعی و بروز خشونت همراه است (آقایی و ملانوروزی، ۱۳۹۷). به موازات تغییر و تحول در عرصه‌های ورزشی وندالیسم چه صورت گروهی و چه به صورت فردی فراگیر شده و منجر به بروز اختلال در سیستم کارکردی روابط اجتماعی و زندگی شهروندی گردیده است که تجلی آن را می‌توان در میان تماشاگران و طرفداران مشاهده کرد. ازین رو، پژوهش حاضر تلاشی است که با هدف کشف، تحلیل و بررسی عوامل موثر بر پدیده وندالیسم در محیط‌های ورزشی در بین تماشاگران، ورزشکاران و مربیان تدوین می‌شود. به همین دلیل و با هدف کشف لایه‌های عمیقی از تجربیات و انگیزه‌های درونی افراد استفاده از روش تحقیق تلفیقی به عنوان روش حاکم بر مسیر تحقیق مدنظر قرار گرفته است. منطق روش‌شناختی حاکم بر بخش کیفی مطالعه حاضر که در حقیقت اصلی‌ترین قسمت آن به شمار می‌رود، روش نظریه زمینه‌ای است که طی آن با استفاده از مصاحبه‌های

¹ Nicholson & Hove

ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

عمیق و نیمه ساختاریافته تلاش می شود اصلی ترین عوامل تاثیرگذار بر شکل گیری پدیده وندالیسم در محیط های ورزشی مورد کندوکاو قرار گیرد. در نتیجه این سوال در ذهن محقق به وجود آمد: وندالیسم در محیط های ورزشی تحت تاثیر چه عواملی شکل گیری و توسعه یافته است؟

روش شناسی پژوهش

روش انجام این پژوهش کیفی است. راهبرد تحقیق در این مطالعه تحلیل داده بنیاد روش اشتراوس و کوربین بود که به صورت سیستماتیک انجام گرفت. جامعه آماری این تحقیق شامل اساتید و اعضای هیئت علمی در رشته جامعه شناسی ورزشی بودند که به موضوع این تحقیق تسلط داشتند. روش نمونه گیری به صورت نمونه گیری غیر احتمالی^۱، با انتخاب هدفمند و با حداکثر تنوع یا ناهمگونی بود. نمونه گیری تا رسیدن به کفایت نظری ادامه داشت. وقتی کفایت نظری حاصل شد هیچ نوع داده اضافی نمی توان یافت که پژوهشگر به وسیله آن بتواند خواص یا ویژگی ها (مقوله ها) را تدوین کند. به موازاتی که داده های مشابه جمع آوری شد، از لحاظ تجربی اطمینان حاصل گردید که یک مقوله به کفایت رسیده است (دانایی فرد و همکاران، ۱۳۸۸). از این رو، تعداد مشارکت کنندگان در مصاحبه ۱۵ نفر بود. برای گردآوری اطلاعات ابتدا ادبیات و پیشینه تحقیق با استفاده از کتب، مجلات، پایان نامه های مربوط، آیین نامه و اسناد مرتبط و سایت های اینترنتی مورد بررسی قرار گرفت. پس از تهیه راهنمای مصاحبه به نمونه آماری مراجعه شد و داده های مورد نیاز با استفاده از مصاحبه های باز جمع آوری شد. طول مدت مصاحبه ها ۴۵-۶۰ دقیقه بود و مصاحبه ها توسط دستگاه ضبط دیجیتالی ثبت شد. قبل از مصاحبه با افراد به منظور حداکثر مشارکت متخصصان و استادان، نامه ای همراه با جزئیات اساسی اهداف مطالعه و سؤال ها مرتبط با آن توسط E-mail به مشارکت کنندگان ارسال و از آن ها جهت ملاقات حضوری درخواست شد. برای تحلیل مصاحبه ها از رویکرد ویرایشی^۲، تئوری مبتنی بر داده^۳ اشتراوس و کوربین که یکی از رویکردهای تحلیل داده ها در مصاحبه هاست استفاده شد (دانایی فرد و همکاران، ۱۳۸۸).

¹ Non probability

² Editing approach

³ Grounded Theory

گفتنی است به جهت مهم بودن مسئله پژوهش و محدودیت احتمالی داده‌ها، از رویکرد مثلث‌سازی^۴ استفاده شد. مثلث‌سازی به فرایند استفاده از رویکردها و منابع گوناگون جهت جمع‌آوری اطلاعات در تحقیق اطلاق می‌شود (اسکینر، ادواردز و کوربت، ۲۰۱۴). با توجه به استفاده از شیوه مثلث‌سازی (استفاده از منابع چندگانه شامل منابع کتابخانه‌ای، گروه کانونی با کارشناسان و مصاحبه با متخصصان) در این تحقیق از موارد منابع متنوع به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات بهره‌گیری شد. علاوه بر این، در پژوهش حاضر جهت سنجش روایی از معیارهای اسکینر، ادواردز و کوربت (۲۰۱۴) که در جدول ۱ به آن اشاره شده استفاده گردید:

جدول ۱: روش‌های اطمینان از روایی

روش‌ها	نحوه اجرا در این پژوهش
درگیری	افزایش حساسیت نظری، مشارکت عملی و ارتباط با مشارکت‌کنندگان برای ارزیابی
طولانی مدت	برداشت‌های محقق
مشاهده	مشارکت عملی محقق و حضور در محیط مشارکت و اکتشاف جزئیات تجارب
پایدار	مشارکت‌کنندگان
بازرسی	انجام بازرسی ادواری اطلاعات و کدهای به‌دست‌آمده به جهت پیشگیری از سوگیری و
مجدد مسیر	اطمینان از صحت، توسط محقق و یک همکار (دانشجوی دکتری) آشنا به موضوع
کسب	موردپژوهش
اطلاعات	
چک کردن	بررسی اطلاعات به‌دست‌آمده به کمک گروه تحقیق و نظرسنجی از مصاحبه‌شوندگان در خصوص نتایج
مثلث‌سازی	استفاده از منابع متعدد برای جمع‌آوری داده‌ها
مقایسه	مقایسه داده‌های به‌دست‌آمده از منابع موردبررسی با سایر منابع به‌صورت مستمر در تمام
مستمر	طول تحقیق

⁴Triangulation

ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

برای محاسبه پایایی با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار، از یک متخصص مدیریت ورزشی که در مراحل انجام پژوهش حضورداشت و از آگاهی مناسب در مورد این پژوهش برخوردار بود، درخواست شد تا به عنوان همکار در کدگذاری تحقیق شرکت کند. آموزش ها و تکنیک های لازم جهت کدگذاری به همکار تحقیق انتقال داده شد. سپس محققان به همراه همکار، به عنوان نمونه دو مورد از مصاحبه ها را کدگذاری کردند و درصد توافق درون موضوعی با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد:

$$\text{درصد توافق درون} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100\%$$

در جدول ۲ که تعداد کل کدهای که به ثبت رسیده است، تعداد کل توافقات بین کدها معادل ۴۱ می باشد. همچنین، پایایی بین کدگذاران برای مصاحبه های انجام گرفته در این پژوهش معادل ۷۸ درصد است. لذا با توجه به این که میزان پایایی بیشتر از ۶۰ درصد می باشد، قابلیت اعتماد کدگذاری ها مورد تأیید است و می توان گفت که میزان پایایی تحلیل مصاحبه کنونی مناسب می باشد.

جدول ۲: محاسبه پایایی

ردی	شماره	تعداد کل کدها	کدهای مورد توافق	کدهای عدم توافق	پای
ف	مصاحبه				ابی
۱	۳	۱۱	۴	۳	۰/۷۲
۲	۷	۱۳	۵	۳	۰/۷۶
۳	۱۴	۱۷	۶	۴	۰/۷۰
	جمع	۴۱	۱۵	۹	۰/۷۳

یافته‌های پژوهش

عوامل علی و زمینه‌ای موثر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

شکل ۱: ماتریس ضریب اهمیت کدهای اولیه بر اساس فرمول شتون (فراوانی)

جدول ۳: مقولات اصلی، محوری و مفاهیم مربوط به شرایط علی- زمینه‌ای موثر بر وندالیسم با رویکرد جامعه‌شناختی در

محیط‌های ورزشی

نوع مقوله	مقوله	بعد	مفاهیم
شرایط	نهادهای موثر	جامعه	خشم و تنفر نسبت به اجتماع، ز بین رفتن همبستگی ورزش و جامعه، تغییر نحوه زندگی، قرار گرفتن در میان انبوه تماشاگران، جامعه‌پذیری غلط، مشارکت و تعلق به گروه‌های ورزشی، اختلاف نظر با نظام سیاسی کشور، ز دست دادن هویت اجتماعی و فرهنگی، توسعه فناوری و گسترش دامنه شهرنشینی، عدم تعلق به جامعه،
علی	جامعه‌پذیری	آموزش و پرورش	مشاهده رفتار وندالیسمی و درگیری در مدرسه، شرایط نامطلوب آموزشی

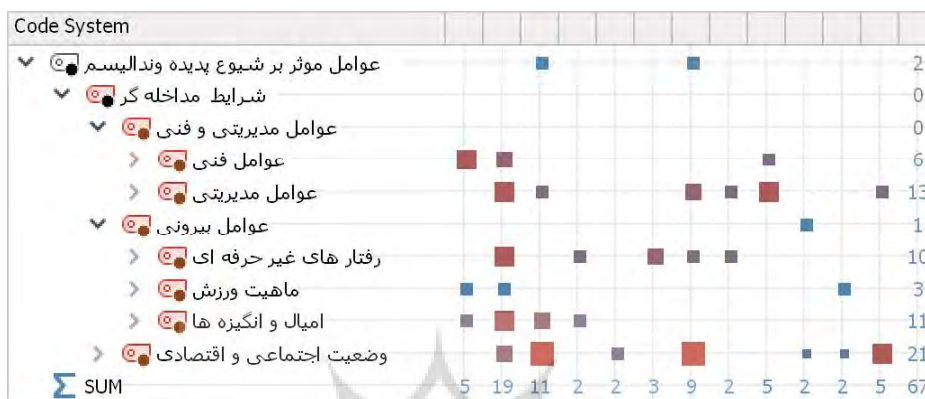
ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

درآمد پایین خانواده، عدم رابطه خوب با والدین، تنبیه بدنی در خانواده و محیط های اجتماعی، والدین بی سواد و یا کم سواد، فقدان نظارت موثر والدین بر رفتار فرزندان، نابسامانی خانوادگی، طلاق والدین، سابقه اختلافات شدید خانوادگی، سابقه اعتیاد در خانواده، سابقه کیفری اعضاء خانواده، میزان درآمد خانوار، میزان بالای اختلافات خانوادگی، کنترل و نظارت خانواده، تنش در	خانواده
خانواده، خانواده های از هم گسیخته، والدین سرگم و مردد، شرایط نامطلوب محیط خانه، برخورداری از والدین بی بند و بار و سهل انگار، محیط خانواده، عدم استفاده مناسب از توانمندی های نهادهای نیرومند اجتماعی، خانواده های غیر منضبط، تحصیلات والدین	
وابستگی به گروه های کژ رفتار و وندال، بحران ها و وقایع زندگی، گروه های همبازی و همسالان، خودنمایی در گروه دوستان، رویج زندگی مبتنی بر روابط رسمی و بی روح همراه با فردگرایی مفرط، سابقه اخراج شدن از محل کار، مصاحبت با افراد بزهکار،	عوامل محیطی زیست شناختی
ترکیب کروموزومی و ژنتیکی ساختمان بدن، رقابت سرسختانه و فردگرایی افراطی، نحوه گذراندن	تی
اوقات فراغت، سابقه نزاع و کتک کاری، زادی هایی که در فعالیت های روزانه خود از آن برخوردارند، تحارب دوران کودکی، تجربه های نخستین دوران	عوامل فردی

کودکی افراد، شرایط رشد و تربیت فرد در خانواده، عدم برخورداری از موفقیت‌های تحصیلی افراد، تخلیه هیجان‌ها و اضطراب‌های دوره جوانی، ساختار ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر جامعه و محیط‌های ورزشی، هنجارها و ارزش‌های		
هنجارها و	ورزشی، توهین و تحقیر رقیب، اورهای کلیشه‌ای	
ارزش‌های حاکم	شکل‌گرفته درباره کیفیت داوری، سرودها و	
ساختار ارزش	شعارهای طرفداران تیم‌ها، ماهیت ناآگاهی از جرم	بر محیط ورزشی
ها و هنجار	بودن عمل وندالیسم، تاثیر منفی الگوهای ورزشی در	
شرایط	محیط‌های ورزشی،	های حاکم بر
زمینه‌ای	عدم اعتقاد به ارزش‌های اخلاقی و هنجارهای فرهنگی،	جامعه و
محیط‌های	اعتقاد به باورهای دینی، دگرگونی ساختی در جامعه،	
ورزشی	کشاکش میان اخلاق، رسوم، ارزش‌ها و منافع گروه‌های	
ارزش‌های	اجتماعی، انحرافات و ناهنجاری‌های اجتماعی،	
محوری اجتماعی	خصوصیت‌های دیرینه قومی و قبیله‌ای، فرقه‌گرایی و	
	تقابل‌های طبقاتی و دینی، احساس نارضایتی و	
	بی‌ارزشی، حساس بی‌هنجاری، بدیل تخریب و	
	روش‌های مخرب در بین افراد جامعه به ارزش	
با توجه به فراوانی مشاهده شده کدهای اولیه برای کلیه مصاحبه‌ها مقوله محوری خوانده از زیر مقولات مقوله اصلی نهاد‌های موثر بر جامعه‌پذیری با ضریب اهمیت و فوانی ۳۴ بار تکرار بیشترین ضریب اهمیت و مقولات محوری آموزش و پرورش و هنجارها و ارزش‌های ورزشی با ۵ بار تکرار کمترین ضریب اهمیت را از نظر فراوانی و تکرار کد به خود اختصاص می‌دهد.		

ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

عوامل مداخله گر موثر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی

شکل ۲: ماتریس شتون شرایط مداخله گر موثر بر وندالیسم با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی

جدول ۴: مقولات اصلی، محوری و مفاهیم مربوط به شرایط مداخله ای موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی

نوع مقوله	مقوله	بعد	مفاهیم
شرایط مداخله گر	عوامل مدیریتی و فنی	عوامل فنی	درک قضاوت غیر منصفانه داور، پناستی یا آفساید به سود یا زیان تیم مورد علاقه در بازی فوتبال، واکنش بازیکنان داخل زمین نسبت به تصمیم گیری های داور، عدم سازگاری انتظارات ورزشی و وسایل تحقق آنها، کیفیت داور، وجود اشخاص سازمان یافته با عنوان لیدرها
	عوامل مدیریتی و فنی	عوامل مدیریتی	فراوانی رفتار و گفتار از سوی مدیران ورزشی، سوء مدیریت در باشگاه های ورزشی، عدم توجه کافی کارگزاران ورزش، امنه- انتظارات در قبال مجازاتی که به رفتار پرخاشجویانه تعلق می گیرد،

ضعف در ایجاد نظام شفاف، قانونگرا و پاسخگو از
سوی نهاد های ناظر، رهیافت امنیتی و عقیدتی
دولت در اداره ورزش، ابزاری بودن ورزش در
دست نهادهای حکومتی، دولتی و حکومتی بودن
ورزش، وجود بی عدالتی ها در ورزش، درونی نشدن
فرهنگ ورزشی در محیط های ورزشی، عدم
مجازات کیفری و حقوقی مناسب،

فضای مشتتج داخلی تیم محبوب، خطای بازیکنان
تیم حریف روی بازیکنان تیم مورد علاقه، رفتارهای
نا بهنجار بازیکنان تیم ها، رفتار احساسی مربیان
تیم ها، رفتارهای نابهنجار لیدرها، رفتار پرخاشگرانه
الگوهای ورزشی در میادین ورزشی

ماهیت ورزش به عنوان ابزار کنترل تخلیه هیجانی،
ساختار و ماهیت خشونت آمیز نوع ورزش،
عدم وجود نشاط اجتماعی، تغییرات سریع

اجتماعی، ملی - گرایی و تکثر قومی، نمایش دور از
انتظار و ضعیف بازیکنان تیم مورد علاقه در هنگام
مسابقه، استنباط از قضاوت نادرست داور علیه تیم
مورد علاقه، آرایش ظاهری بازیکنان تیم ها، تقلید از
رفتار ورزشکاران مشهور و پرخاشیه، نا امیدی افراد
از تیم های محبوبشان در کسب نتیجه، تمایلات روز

افزون انسان ها،

رفتارهای

غیر حرفه ای

ماهیت ورزش

عوامل بیرونی

امیال و انگیزه ها

جدول ۵: مقولات محوری و مفاهیم شرایط بستر موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

نوع مقوله	بعد	مفاهیم
د ر م ح ی ط ه ای ور ز ش ی	د ر م ح ی ط ه ای ور ز ش ی	نمایش فیلم‌های تخریب‌کننده و پرخاشگرانه، وضعیت تحصیلی افراد، لاقه مندی به تفریحات هیجانی، طرد اجتماعی، زمان برگزاری مسابقه، شرایط فیزیکی محل برگزاری مسابقه، همیت و حساسیت نتیجه مسابقه، مکانیسم‌های برقراری روابط اجتماعی بین تماشاگران و طرفداران تیم، سیستم کنترل اجتماعی و مدیریت ورزشگاه‌های محل برگزاری مسابقات، شیوه‌های برقراری ارتباطات آموزشی، فرهنگی و ورزشی از جانب باشگاه، رواج استفاده از شبکه‌های ماهواره‌ای، عدم توانایی احقاق آزادانه حقوق توسط تماشاگران، عدم اطمینان تماشاگران به بازیکنان و داوران در پی دستور حاکمیت، عدم اطمینان عمومی مردم به ارکان تصمیم‌گیرنده ورزش در فدراسیون‌ها، ستفاده از مشروبات الکلی و مواد مخدر، عدم توفیق و ناکامی برای حضور در ورزشگاه، جایگاه تیم‌های مورد علاقه در رده بندی مسابقات قهرمانی، ایجاد مزاحمت و دردسر در محله، سابقه رفتار مجرمانه، خاستگاه طبقاتی پایین، رفتار‌های بزهکارانه، رفتار ورزشکاران تیم مقابل، حساسیت رقابت، بازی‌های پر تنش، خستگی در محیط‌های ورزشی،
		خستگی در محیط‌های ورزشی، عوامل ایجاد کننده نارضایتی در ورزشگاه ها، قرار گرفتن تحت تاثیر فضا و جو اجتماعی، یفیت پایین خدمات، مکانیسم ناسالم محیط ورزش، عدم وجود فضای کافی برای ابراز عقیده تماشاچیان، نحوه ورود و خروج به ورزشگاه، عدم دسترسی به تسهیلات و امکانات رفاهی و خدماتی

اخبار تحریک کننده رسانه های مجازی و نشریات، عملکرد رسانه ها به

ویژه مطبوعات مورد علاقه طرفداران ، رواج ادبیات لمپنی و ارائه مطالب با

ارزش خبری و تحلیلی سطح پایین؛ رواج ادبیات لمپنی و ارائه مطالب با

ارزش خبری و تحلیلی سطح پایین،

ناکامی در رسیدن به اهداف و تمایلات، احساس از خود بیگانگی انسان ها،

عقده های روانی و امیال سرکوب شده، تمایل به دیده شدن افراد، جلب

توجه زیاد در انسان ها، احساس انزوای اجتماعی، خشم حاصل از شکست

و ناکامی باشگاه های محبوب، شکست و ناکامی تیم محبوب همراه با

احساس اجحاف، بیکاری و تقویت بروز رفتارهای انتقام جویانه از مسئولان

ورزشی، تفاوت های شخصیتی افراد در محیط های ورزشی، امیال سرکوب

شده، سرخوردگی و ناتوانی در به دست آوردن حقوق فردی، شخصیت

پرخاشگر، بی ثبات، ضد جامعه، نامطمئن، خصوصیت کینه جو، ناآرام،

کنجکاو، انتقام جو، ناشکیبا، عدم احساس رضایت از خود و زندگی،

احساس عدم توانمندی در انجام کارهای بزرگ، میزان افسردگی در افراد،

ناکامی های فردی و جمعی و محرومیت های فرهنگی، وجود حس پیروزی

در تماشاگران فوتبال، تسری قمار و شرط بندی ذهنی در تماشاگران،

سرخوردگی ناشی از عدم اقدام عملی، حساسیت های ناشی از قمارهای

ذهنی کلانتر، احساس جانشینی تماشاگران به جای بازیکنان و شرکت

کنندگان، آستانه تحمل افراد در رویارویی و مواجهه با ناکامی، حرکات و

اعمال خشونت آمیز و پرخاش جویانه بازیکنان در هنگام بازی، رها شدن

انرژی عقده های سرکوفته خانوادگی و اجتماعی، احساس ظلم ، ستم و

احساس اجحاف، احساس عدم موفقیت در کار، خشونت ، خستگی ، تخلیه

هیجانی

روان
شناختی

راهبردهای مقابله با وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

شکل ۴: ماتریس شنون راهبردهای وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

همانطور که در ماتریس شنون مربوط به راهبردهای وندالیسم ورزشی مشاهده می‌گردد راهبردهای نهاد های اجتماعی و ورزشی با ضریب اهمیت ۴۴ و راهبردهای مدیریتی و حکومتی با ضریب اهمیت ۳۹ و در مجموع راهبردهای وندالیسم ورزشی با ضریب فراوانی و اهمیت ۸۳ از مصاحبه‌های انجام شده احصاء و اکتشاف گردید. جدول زیر بیانگر مقولات و مفاهیم مربوط به راهبردها می باشد.

جدول ۶: مقولات محوری و مفاهیم راهبردی مقابله با وندالیسم با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

نوع مقوله	بعد	مفاهیم
راهبردهای مقابله با وندالیسم ورزشی	راهبردهای نهاد های اجتماعی و ورزشی	توجه به امر آموزش و تبلیغ، پیرامون موضوع تخریب گرایی و وندالیسم، ندیشیدن تدابیر روان شناختی در راستای اصلاح رفتار های ضد اجتماع، آموزش هواداران در راستای اصلاح رفتار های ضد اجتماعی، افزایش مسئولیت پذیری های اجتماعی در افراد، هیه برنامه های ورزشی تلویزیون در انتقال ارزش های اخلاقی، توجه به به ارزش های اخلاقی در آموزش و پرورش و دانشگاه ها، تلاش الگوهای ورزشی و سلبریتی ها جهت پیشگیری از وندالیسم، تاکید بر رفتار های مطلوب توسط مربیان و ورزشکاران، اکید کانون های هواداری جهت سالم سازی ورزشگاه ها، تلاش رسانه در تقویت هنجارهای مثبت و بالندگی افکار عمومی، سرمایه گذاری با هدف توسعه فرهنگ و ایجاد شرایط متناسب با ارزشهای، افزایش نظارت و کنترل

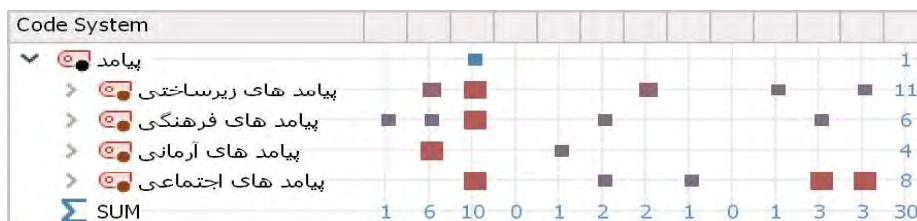
اجتماعی با حضور بانوان و خانواده ها در ورزش، توسعه فرهنگ ورزش در محیط های ورزشی، مدیریت صحیح بخش فرهنگی نهادهای ورزشی، آموزش مربیان، بازیکنان، لیدرها در کنترل هیجانات، کنترل هیجانات مربیان، بازیکنان و لیدرها، پایداری خانواد ها به اصول و ارزش ها، آموزش بروز هیجانات مثبت در سنین پایه، اطلاع رسانی درباره علل، نتایج و تبعات فردی و اجتماعی وندالیسم، افزایش مشارکت و مسوولیت پذیری اجتماعی، شناخت بافت اجتماعی و جرم شناسی در سطح محلات و مناطق شهر، توجه به امر پژوهش در فرهنگ، توجه کافی به مقوله های مسوولیت و تعهد اجتماعی در ورزش، جدی گرفتن مشارکت عملی و مدنی هواداران در قالب تشکل ها، مک به حفظ انگاره ها و مدیریت تنش ها، کمک به انسجام و همبستگی اجتماعی، مبارزه با خشونت نوظهور وندالیسم و همکاری های پویا، گسترده و تمرین بخش، ارائه الگوهای مهارتی به ورزشکاران جهت موفقیت و جلوگیری از خشونت، متعهد شدن ورزشکار به خود کنترلی رفتارهای پرخطرانه، خلق راهبردهایی برای کنترل پرخطرگری در ورزش، آموزش مدیریت استرس به افراد در خانواده و مدارس، تغییر و اصلاح اعمال پرخطرانه و آموزش رفتارهای مناسب،

بهبود استاندارد های محیط های ورزشی، برنامه ریزی برای ایجاد انگیزه جهت حضور در رویداد های ورزشی، افزایش تدابیر امنیتی در ورزشگاه ها، بازسازی سریع فضاها پس از تخریب، استفاده از مصالح و لوازم با کیفیت جهت عدم تخریب سریع، افزایش انگیزه مالکیت عمومی در بین افراد در ارتباط با فضاها، تخصیص اعتبارات لازم در خصوص سالم سازی ورزشگاه ها، به کارگیری تکنیک های فنی مناسب در ساخت اماکن ورزشی، افزایش کمیت و کیفیت مراکز تفریحی، برنامه ریزی مسئولان ورزشی جهت

ارتقاء ارزش های اخلاقی در محیط ها، ایجاد اعتماد و باور عمومی نسبت به فعالیت های مدیران ورزشی، نصب تابلوهای راهنما به منظور آگاه نمودن افراد خاطی از جرایم مربوطه، ساختارمند کردن استفاده از اماکن ورزشی، ارائه خدمات رفاهی برای هواداران در محیط های ورزشی، کیفیت طراحی محیط های ورزشی به عنوان یک اصل در پیشگیری از وندالی، تعزیر و محکومیت، افزایش کارناوال های شادی در کشور، افزایش مکان های تخلیه هیجانی در جامعه، تصویب قانون پرداخت خسارات توسط وندال ها، برنامه ریزی صحیح برای پر کردن اوقات فراغت، ارائه تسهیلات برای استفاده اقشار مختلف از مجموعه های ورزشی، نظارت با ابزار مکانیکی نظیر دوربین های مدار بسته، عزم جدی مسوولان و تصمیم گیران و مدیران ورزشی، راهبردهای مدیریتی و حکومتی/برنامه ریزی مدیریتی، سیاست های کلان برای ارائه برخی خدمات دائمی یا متناوب، ایجاد مکانیسمی موثر در فوتبال ایران برای دخالت عمومی هواداران د، راهبردهای مدیریتی و حکومتی/خصوصی سازی ورزش، اعتماد سازی در افکار عمومی از سوی مسئولین، فروکاستن امر فرهنگی و اجتماعی به امر امنیتی، رویکرد واکنشی کارگزاران ورزش به مسائل فرهنگی، اتخاذ راهبرد فرهنگی در عرصه -ی ورزش، شناخت عوامل اجتماعی موثر در بروز این گونه رفتار ها با بیان راهکار، اشتغال، امکان تحصیل برای جوانان در جامعه

ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

پیامدهای وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

شکل ۵: ماتریس شتون پیامدهای وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

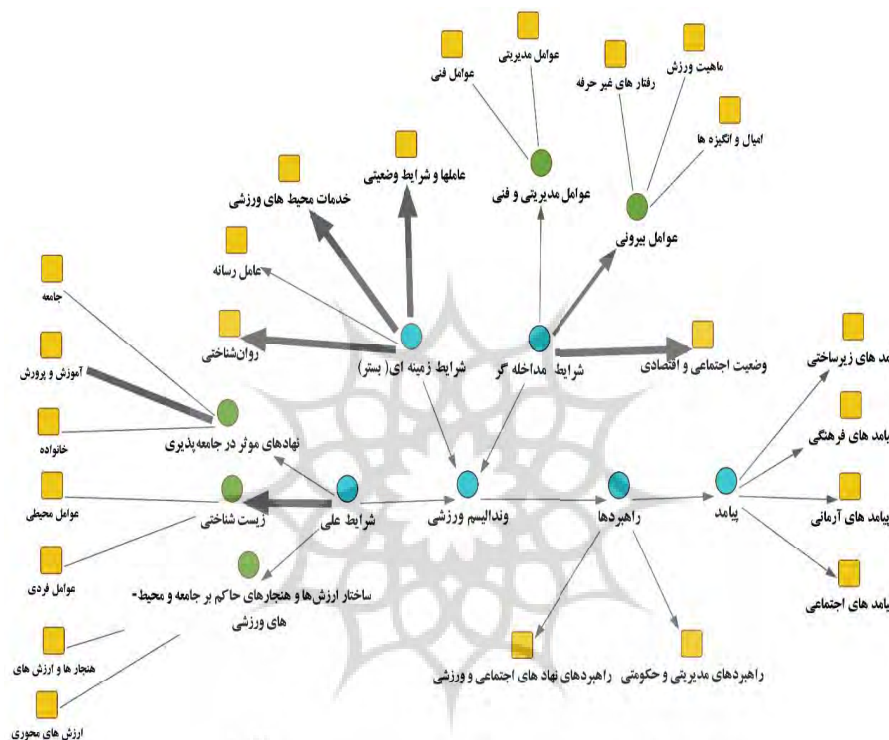
نتایج مربوط به ماتریس شتون نشان داد که چهار مقوله محوری پیامدهای زیرساختی، فرهنگی، آرمانی و اجتماعی برای پدیده وندالیسم ورزشی احصا گردید که در مجموع ضریب فراوانی ۳۰ برای مقوله اصلی پیامدهای وندالیسم ورزشی در محیط‌های ورزشی احصا گردید. و در این میان پیامدهای زیر ساختی با ضریب فراوانی ۱۱ بیشترین تکرار و پیامدهای آرمانی با ضریب فراوانی ۴ با کمترین فراوانی اکتشاف شدند. جدول زیر مفاهیم مربوط به مقولات محوری را نشان می‌دهد:

جدول ۷: مقولات و مفاهیم پیامدهای پیدایش وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

نوع مقوله	بعد	مفاهیم
پیامدهای وندالیسم ورزشی	آسیب‌های شهری	آسیب‌های شهری، ایجاد خسارت‌های مالی و غیر مالی، ایجاد خسارت برای دولت، خراب و نابودی زیرساخت‌ها در ورزش، به خطر انداختن سلامت و امنیت محیط‌های ورزشی، تخریب اموال عمومی، آثار جبران ناپذیر برای محیط‌های ورزشی جامعه، تحمیل هزینه‌های بالا بر ورزش و جامعه، تأخیر در اجرای پروژه‌های جدید و امکانات بهتر،
	آسیب‌های ورزشی	هدایت شدن رفتارهای بزهکارانه، ترویج خشونت در محیط‌های ورزشی، ایجاد آسیب‌های نا امنی و اختلال در منظر و مسیبات محیط‌های ورزشی، دامن زدن به نامتجاری‌های اخلاقی در فضای ورزش از سوی مدیران، ویک، شرط بندی، تبانی، تعصبات قومی و نژادگرایانه، لگو پذیری نامناسب برای کودکان و نوجوانان،
	آسیب‌های آرمانی	از بین رفتن رسالت اصلی ورزش در جامعه، دوری از اهداف رقابتی ورزش، شکل‌گیری وضعیتی آتومیک در ورزش کشور، تن دادن به بریفی اقدامات تحت فشار سازمان‌های بین‌المللی مانند AFC،
پیامدهای اجتماعی	مسائل اجتماعی	مسئمت از رشد مسائل اجتماعی، ایجاد مشکلات مهم و بزرگ برای جامعه، مختل کردن نظام خدمات رسانی، معرور شدن تماشاگران و بازیکنان فوتبال، خشونت که، توسعه جامعه مدرن در تقابل با سنت، روابط اجتماعی و من، اجتماعی‌نشویش افکار عمومی، کاهش همبستگی و وحدت، خسارت‌های گفتی بر بودجه عمومی، و خسارت‌های فراوانی بر سرمایه‌های ملی

مدل وندالیسم با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی

در انتها و به منظور ترسیم مدل نهایی تحقیق و پس از استخراج و اکتشاف مقولات اصلی، محوری، مفاهیم با توجه به الگوی ارائه شده که بر مبنای الگوی مکتب اشتراوس و کوربین طراحی گشته است، مدل تحلیلی جامعه‌شناختی و نندالیزم در محیط های ورزشی به شکل زیر می‌باشد:

شکل ۱: مدل نهایی تحلیل جامعه‌شناختی وندالیسم در محیط‌های ورزشی

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش جهت ارائه مدل کیفی عوامل مؤثر بر وندالیسم با رویکرد جامعه‌شناختی در محیط‌های ورزشی انجام شد و نتایج در ۲ قسمت مدل پارادایمی و مدل ساختاری بحث گردید. در تحقیق حاضر به توسعه مدل وندالیسم ورزشی پرداخته شد که روابط مؤلفه‌ها و مقوله‌ها با داده‌های فرآیند تحقیق در آن به تصویر کشیده شده‌اند. برای ارائه مدل پارادایمی در این پژوهش از روش تئوری برخاسته از داده استفاده شد. در کنار نمونه‌گیری تئوریک و جمع‌آوری داده‌ها، فرایند کدگذاری باز انجام گرفت. کدگذاری باز شناسایی و نام‌گذاری طبقه‌بندی داده‌ها را شامل می‌شود. کدگذاری باز جزئی از تهدید است که با تحلیل دقیق داده‌ها، نام‌گذاری و طبقه‌بندی کردن داده‌ها

ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

انجام می شود. برای طبقه بندی دقیق مفاهیم در مقوله ها باید به هر مفهوم بعد از شکسته شدن برجستگی بخورد و داده های خام به وسیله بررسی دقیق متن مصاحبه ها و یادداشت های زمینه ای مفهوم سازی شود. داده های جمع آوری شده از مصاحبه شوندگان کدگذاری می شود تا به شکل راحت تری شباهت و تفاوت ها شناسایی شوند. درحالی که کدگذاری باز داده ها را به مقوله های مختلف تفکیک می کند، کدگذاری محوری مقوله ها و زیر مقوله های آن را با توجه به مشخصه ها و ابعاد آن ها به یکدیگر مرتبط می سازد. برای کشف نحوه ارتباط مقوله ها با یکدیگر محقق از پارادایم استفاده می کند.

در میان مفاهیم احصا شده و کدهای اولیه با توجه به ماتریس شنون به خطر انداختن سلامت و امنیت محیط های ورزشی و تحمیل هزینه های بالا بر ورزش و جامعه با بیشترین تکرار از سوی خبرگان به عنوان شاخص های با تکرار بیشتر معرفی گردیدند. از سوی دیگر؛ مصاحبه شونده (۲) بیان کرده است آسیب های شهری، ایجاد خسارت های مالی و غیر مالی، ایجاد خسارت برای دولت، تخریب و نابودی زیر ساخت ها در ورزش، به خطر انداختن سلامت و امنیت محیط های ورزشی، تخریب اموال عمومی، آثار جبران ناپذیر برای محیط های ورزشی جامعه، تحمیل هزینه های بالا بر ورزش و جامعه، تأخیر در اجرای پروژه های جدید و امکانات بهتر وقتی تماشاچیان عصبی هستند بسیار به چشم می آید. مصاحبه شونده (۴) بیان کرده است در برنامه ریزی برای آموزش باید به اینکه قرار از نتایج چه استفاده ای بشه توجه کرد. مصاحبه شونده (۳) بیان کرده است بازیکنان و لیدرها، پابندی خانواده ها به اصول و ارزش ها، آموزش بروز هیجانات مثبت در سنین پایه، اطلاع رسانی درباره علل، نتایج و تبعات فردی و اجتماعی وندالیسم، افزایش مشارکت و مسوولیت پذیری اجتماعی، شناخت بافت اجتماعی و جرم شناسی در سطح محلات و مناطق شهر، توجه به امر پژوهش در فرهنگ، توجه کافی به مقوله مسوولیت و تعهد اجتماعی در ورزش، جدی گرفتن مشارکت عملی و مدنی هواداران در قالب تشکل ها، کمک به حفظ انگاره ها و مدیریت تنش ها، کمک به انسجام و همبستگی اجتماعی، مبارزه با خشونت نوظهور وندالیسم و همکاری های پویا، گسترده و ثمربخش، ارائه الگوهای مهارتی به ورزشکاران جهت موفقیت و جلوگیری از خشونت، متعهد شدن ورزشکار به خود کنترلی رفتارهای پر خاشگروانه، خلق راهبردهایی برای کنترل پر خاشگری در ورزش، آموزش مدیریت استرس به افراد در خانواده و مدارس، تغییر و اصلاح اعمال پر خاشگروانه و آموزش رفتارهای مناسب باید توجه شود. مصاحبه شونده (۵) بیان کرده است بهبود استانداردهای محیط های ورزشی، برنامه ریزی برای ایجاد انگیزه جهت حضور در رویدادهای ورزشی، افزایش تدابیر امنیتی در ورزشگاه ها، بازسازی سریع فضاها پس از تخریب، استفاده از مصالح و لوازم با کیفیت جهت عدم تخریب سریع، افزایش انگیزه مالکیت عمومی در بین افراد در مورد فضاهای، تخصیص اعتبارات لازم در حوزه سالم سازی ورزشگاه ها، به کارگیری تکنیک های فنی مناسب در ساخت اماکن ورزشی،

افزایش کمیت و کیفیت مراکز تفریحی، برنامه‌ریزی مسئولان ورزشی جهت ارتقای ارزش‌های اخلاقی در محیط‌ها، ایجاد اعتماد و باور عمومی نسبت به فعالیت‌های مدیران ورزشی، نصب تابلوهای راهنما به منظور آگاه نمودن افراد خاطی از جرائم مربوطه، ساختارمند کردن استفاده از اماکن ورزشی، ارائه خدمات رفاهی برای هواداران در محیط‌های ورزشی، کیفیت طراحی محیط‌های ورزشی. مصاحبه‌شونده (۳) بیان کرده است به عنوان یک اصل در پیشگیری از وندالی، تعزیر و محکومیت، افزایش کارناوال‌های شادی در کشور، افزایش مکان‌های تخلیه هیجانی در جامعه، تصویب قانون پرداخت خسارات توسط وندال‌ها، برنامه‌ریزی صحیح برای پر کردن اوقات فراغت، ارائه تسهیلات برای استفاده اقشار مختلف از مجموعه‌های ورزشی، نظارت با ابزار مکانیکی نظیر دوربین‌های مدار بسته، عزم جدی مسئولان و تصمیم‌گیران و مدیران ورزشی، راهبردهای مدیریتی و حکومتی/برنامه‌ریزی مدیریتی، سیاست‌های کلان برای ارائه برخی خدمات دائمی یا متناوب، ایجاد مکانیسمی موثر در فوتبال ایران برای دخالت عمومی هواداران در راهبردهای مدیریتی و حکومتی/خصوصی‌سازی ورزش، اعتماد سازی در افکار عمومی از سوی مسئولان، فروکاستن امر فرهنگی و اجتماعی به امر امنیتی، رویکرد واکنشی کارگزاران ورزش به مسائل فرهنگی دارای اهمیت است. مصاحبه‌شونده (۱) بیان کرده است احساس از خود بیگانگی انسان‌ها، عقده‌های روانی و امیال سرکوب شده، تمایل به دیده شدن افراد، جلب توجه زیاد در انسان‌ها، احساس انزوای اجتماعی، خشم حاصل از شکست و ناکامی باشگاه‌های محبوب، شکست و ناکامی تیم محبوب همراه با احساس اجحاف، بیکاری و تقویت بروز رفتارهای انتقام جویانه از مسئولان ورزشی، تفاوت‌های شخصیتی افراد در محیط‌های ورزشی، امیال سرکوب شده. مصاحبه‌شونده (۲)، سرخوردگی و ناتوانی در به دست آوردن حقوق فردی، شخصیت پرخاشگر، بی‌ثبات، ضد جامعه، نامطمئن، خصوصیت کینه‌جو، ناآرام، کنج‌کاو، انتقام‌جو، ناشکیبا، عدم احساس رضایت از خود و زندگی، احساس عدم توانمندی در انجام کارهای بزرگ، میزان افسردگی در افراد، ناکامی‌های فردی و جمعی و محرومیت‌های فرهنگی، وجود حس پیروزی در تماشاگران فوتبال، تسری قمار و شرط بندی ذهنی در تماشاگران، سرخوردگی ناشی از عدم اقدام عملی، حساسیت‌های ناشی از قمارهای ذهنی کلاتر، احساس جانشینی تماشاگران به جای بازیکنان و شرکت‌کنندگان، آستانه تحمل افراد در رویارویی و مواجهه با ناکامی، حرکات و اعمال خشنونت‌آمیز و پرخاشجویانه بازیکنان در هنگام بازی، رها شدن انرژی عقده‌های سرکوفته خانوادگی و اجتماعی، احساس ظلم، ستم و احساس اجحاف، احساس عدم موفقیت در کار، خشنونت، خستگی، تخلیه هیجانی اشاره کرده است. مصاحبه‌شونده (۶) خستگی در محیط‌های ورزشی، عوامل ایجاد کننده ناز ضایعی در ورزشگاه‌ها، قرار گرفتن تحت تاثیر فضا و جو اجتماعی، یغیت پایین خدمات، مکانیسم ناسالم محیط ورزش، عدم وجود فضای کافی برای ابراز عقیده تماشاچیان، نحوه ورود و خروج به ورزشگاه، عدم دسترسی به تسهیلات و امکانات رفاهی و خدماتی. مصاحبه‌شونده (۷)

ارائه مدل عوامل مؤثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

نمایش فیلم های تخریب کننده و پرخاشگرانه، وضعیت تحصیلی افراد، علاقه مندی به تفریحات هیجانی، طرد اجتماعی، زمان برگزاری مسابقه، شرایط فیزیکی محل برگزاری مسابقه، اهمیت و حساسیت نتیجه مسابقه، مکانیسم های برقراری روابط اجتماعی بین تماشاگران و طرفداران تیم، سیستم کنترل اجتماعی و مدیریت ورزشگاه های محل برگزاری مسابقات، شیوه های برقراری ارتباطات آموزشی، فرهنگی و ورزشی از جانب باشگاه. مصاحبه شونده (۳)، رواج استفاده از شبکه های ماهواره ای، عدم توانایی احقاق آزادانه حقوق توسط تماشاگران، عدم اطمینان تماشاگران به بازیکنان و داوران در پی دستور حاکمیت، عدم اطمینان عمومی مردم به ارکان تصمیم گیرنده ورزش در فدراسیون ها، استفاده از مشروبات الکلی و مواد مخدر، عدم توفیق و ناکامی برای حضور در ورزشگاه. مصاحبه شونده (۵) جایگاه تیم های مورد علاقه در رده بندی مسابقات قهرمانی، ایجاد مزاحمت و درد سر در محله، سابقه رفتار مجرمانه، خاستگاه طبقاتی پایین، رفتارهای بزهکارانه، رفتار ورزشکاران تیم مقابل، حساسیت رقابت، بازی های پر تنش، خستگی در محیط های ورزشی اشاره کرده است. مصاحبه شونده (۴) بیان کرده است عواملی مانند خشم و تنفر نسبت به اجتماع، زبیدن رفتن همبستگی ورزش و جامعه، تغییر نحوه زندگی، قرار گرفتن در میان انبوه تماشاگران، جامعه پذیری غلط، مشارکت و تعلق به گروه های ورزشی، اختلاف نظر با نظام سیاسی کشور، از دست دادن هویت اجتماعی و فرهنگی، توسعه فناوری و گسترش دامنه شهرنشینی، عدم تعلق به جامعه در رفتارهای خشونت آمیز تاثیر دارد. مصاحبه شونده (۳) بیان کرده کسانی که رفتارهای مخرب دارند معمولاً دارای سابقه اعتیاد در خانواده، سابقه کیفری اعضای خانواده، میزان درآمد خانوار، میزان بالای اختلافات خانوادگی، کنترل و نظارت خانواده، تنش در خانواده، خانواده های از هم گسیخته، والدین سردگم و مردد، شرایط نامطلوب محیط خانه، برخورداری از والدین بی بند و بار و سهل انگار، محیط خانواده، عدم استفاده مناسب از توانمندی های نهادهای نیرومند اجتماعی می باشند. مصاحبه شونده (۷) بیان کرده است راهکار زیاد است، ولی نمی توان تاثیر این عوامل را نادیده گرفت. فضای متشنج داخلی تیم محبوب، خطای بازیکنان تیم حریف روی بازیکنان تیم مورد علاقه، رفتارهای ناهنجار بازیکنان تیم ها، رفتار احساسی مربیان تیم ها، رفتارهای ناهنجار لیدرها، رفتار پرخاشگرانه الگوهای ورزشی در میادین ورزشی. مصاحبه شونده (۴) بیان کرده است رفتارهای مخرب نتایج اجتماعی و فردی زیادی را به همراه دارد.

بر اساس مدل پارادایمی می توان اینگونه بیان کرد عوامل مؤثر وندالیسم ورزشی عبارتند از: نهادهای مؤثر در جامعه پذیری شامل جامعه، آموزش و پرورش و خانواده، زیست شناختی شامل عوامل محیطی و فردی و ساختار ارزش ها و هنجارهای حاکم بر جامعه و محیط های ورزشی شامل هنجارها و ارزش های محوری که بر وندالیسم ورزشی به عنوان متغیر علی تاثیر می گذارد. علاوه بر آن، عوامل اجتماعی و اقتصادی، انیال و انگیزه و نوع

ورزش و رفتارهای غیرحرفه‌ای که ابعاد عوامل بیرونی هستند به عنوان مداخله‌گر و عامل روان‌شناختی، رسانه و خدمات محیط ورزشی، عامل‌ها و شرایط و وضعی به عنوان بستر بروندالیسم ورزشی تأثیر دارد. براساس نوع وندالیسم ورزشی راهبردهای مدیریتی و اجتماعی و ورزشی اتخاذ می‌شود که نتایج زیر ساختی، فرهنگی، آرمانی و اجتماعی در پی دارد. پس از تهیه مدل پارادایمی برای افزایش اعتبار مدل به این ترتیب عمل شد که مدل پارادایمی در اختیار خبرگان دانشگاهی آشنا با دوره‌های آموزشی و روش تئوری برخاسته از داده قرار گرفت. خبرگان اعم از خبرگان شناخته شده داخلی و خارجی بودند که از طریق ایمیل مدل پارادایمی و فرایند تدوین آن را دریافت کردند. از خبرگان خواسته شد که در مورد فرایند تدوین مدل و مدل نهایی نظرات خود را ارائه دهند که بیشتر آن‌ها مدل را تأیید کردند و بعضی از آن‌ها نظرات اصلاحی نیز داشتند که در فرایندی رفت و برگشتی اصلاحات اعمال شد و نظر نهایی خیره گرفته شد. در همین مرحله فرایند تحقیق نیز با تعدادی از خبرگان روش تحقیق به اشتراک گذاشته شد که تأیید فرایند تحقیق نیز از خبرگان این حوزه گرفته شد. در تحقیق حاضر به توسعه مدل پارادایمی تحقیق پرداخته شد که روابط مؤلفه‌ها و مقوله‌ها با داده‌های فرایند تحقیق در آن به تصویر کشیده می‌شود. بدیهی است برخی از پژوهش‌ها با انجام این مرحله که همانا تعیین گزاره‌ها و یا فرضیات تحقیق است، به پایان می‌رسد و کار آزمون فرضیات و روابط بین گزاره‌ها را به تحقیقات دیگری واگذار می‌نمایند. نوع روابط میان معیارها و زیرمعیارها نیز با توجه به کدگذاری انتخابی صورت گرفته در قالب ارائه قضایای نظری ارائه گردید. بنابراین با توجه به مرحله کیفی طراحی الگو، الگوی مفهومی تحقیق بیانگر چگونگی ارتباط معیارهاست و فرضیه‌های تحقیق امکان آزمون الگوی طراحی شده با رویکرد کمی را فراهم می‌کنند.

منابع

- احمدی، عزت‌الله؛ عدلی‌پور، صمد و پورجبار آخونی، فریبا. (۱۳۹۷)، «مطالعه رفتارهای وندالیستی دانشجویان و برخی از عوامل مرتبط با آن (مورد مطالعه: دانشگاه شرید مدنی آذربایجان)»، پژوهش‌های روان‌شناختی اجتماعی، دوره ۸، ش ۲۹، صص ۷۷-۹۴.
- اسماعیلی، محمدرضا؛ پایادی، پرویز و آفرینش خاکی، اکبر. (۱۴۰۰)، «مقایسه اثر ورزش در خشونت بزهکاران ورزش شکار و غیر ورزشکار»، مدیریت ارتقای سلامت، ۱۰ (۲)، صص ۸۷-۹۷.
- آقایی، مجید و ملانوروزی، کیوان. (۱۳۹۷)، «تحلیل جرم‌شناختی تئوری ناکامی - پرخاشگری در خشونت تماشاگران فوتبال»، مطالعات روان‌شناسی ورزشی، ش ۲۶، صص ۱۵۱-۱۶۶.
- انوشه، مرتضی؛ آقامحسنی فشمی، علی و موسوی نقابی، سیدمجتبی. (۱۳۹۷)، «تدوین مدل راهبردهای پیشگیری از رفتارهای وندالیستی مبتنی بر رویکرد بازاریابی اجتماعی»، مطالعات جامعه‌شناختی شهری، دوره ۸، ش ۲۹، صص ۱۷۱-۱۹۰.
- باجولوند، علی و محبی، رضا. (۱۴۰۰)، «بررسی و شناخت فاکتورهای مؤثر در کنترل رفتارهای وندالیستی تماشاگران با بهره‌گیری از مولفه‌های دلبستگی به مکان»، دومین کنفرانس بین‌المللی فناوری‌های نوین در مهندسی معماری و شهرسازی ایران، تهران.

<https://ci.vilica.com/doc/1237724>

ارائه مدل عوامل موثر بر وندالیسم ورزشی با رویکرد جامعه شناختی در محیط های ورزشی با رویکرد نظریه داده بنیاد

- جدیدی، سعید؛ لیبی، محمد مهدی و قدیمی، بهرام. (۱۴۰۰). «جامعه‌شناسی مولفه‌های هویت و تاثیر آن بر سلامت و ورزش همگانی (مورد مطالعه: منطقه ۱۴ شهر تهران)». علوم پزشکی رازی (مجله دانشگاه علوم پزشکی ایران). دوره ۲۸(۲)، صص ۹۳-۱۰۳.
- دعاگویان، داوود؛ عبدالرحمانی، رضا و پرویزی، غلامرضا. (۱۳۹۹). «نقش رسانه‌ها در بروز پرخشگری مسابقات ورزشی فوتبال». مطالعات فرهنگی اجتماعی المپیک. دوره ۱(۲)، صص ۴۵-۶۵.
- رضائی، فاطمه و زر، عبدالصالح. (۱۴۰۰). «بررسی ارتباط بین وضعیت فعالیت بدنی و ورزش با ابعاد سلامت اجتماعی سربازان». علوم مراقبتی نظامی. دوره ۸(۱)، صص ۴۵-۵۳.
- عباسی، بهاره؛ نظری، رسول و صفاری، مرجان. (۱۴۰۰). «واپردها و پیامدهای ورزش شهروندی سلامت‌محور در کلان شهرهای ایران: مطالعه کیفی (تحلیل محتوا)». مدیریت ارتقای سلامت. دوره ۱۰(۲)، صص ۳۳-۴۳.
- غزالی‌زندی، آتنا و حومنین شریف‌آبادی، داوود. (۱۴۰۰). «اثر صفات سه‌گانه تاریک شخصیت بر پرخشگری مریان و ورزشکاران». علوم روانشناختی. دوره ۲۰، ش ۱۰۲، صص ۸۷۹-۸۸۷.
- قربانی قهرخی، لیلا؛ فراهانی، مرجان و کشاورز، لقمان. (۱۳۹۹). «تحلیل عوامل محیطی و سازمانی موثر بر بروز پرخشگری و خشونت تماشاچیان مسابقات والیبال ایران». پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. دوره ۸، ش ۴(۳۲)، صص ۲۵-۳۷.
- نجدسمعی، متین؛ صفائی، علی محمد؛ نقشبندی، سید صلاح الدین؛ فراهانی، ابوالفضل و نیک بخش، رضا. (۱۴۰۰). «ارائه چارچوب مفهومی و مدل های code-subcode برای عوامل موثر بر مدیریت جنجال در ورزش (مورد مطالعاتی: رشته ورزشی هندبال)». علوم پزشکی رازی (مجله دانشگاه علوم پزشکی ایران). دوره ۲۸(۲)، صص ۶۸-۸۰.
- هارونی، طاهره؛ فزاییان، محمدکاظم و موسوی، اشرف‌السادات. (۱۳۹۸). «اثربخشی آموزش مدیریت خشم بر تاب‌آوری، سخت‌رویی و سلامت عمومی دانش‌آموزان دختر هنرستانی». روان پزشکی و روانشناسی بالینی ایران. جلد ۲۵، ش ۴، صص ۳۶۸-۳۸۳.
- صدرمحمدی، حسین و انصاری، حمید. (۱۳۹۶). «عوامل موثر بر بروز وندالیسم در ورزش فوتبال در ایران». سومین کنفرانس سراسری پژوهش‌های نوین در حقوق و علوم اجتماعی. تهران. <https://ci.vili.ca.condoc/۷۲۹۲۱۵>
- احمدی، علی و بابایی، خدیجه. (۱۳۹۹). وندالیسم در ورزش. چاپ اول، جهاد دانشگاهی واحد استان قزوین.
- پایادی، پرویز؛ اسماعیلی، محمد رضا. آفرینش خاکی، اکبر. (۱۳۹۷). «تحلیل جامعه شناختی ارتباط بین ورزش‌های گروهی و کاهش خشونت در زندانیان (مورد مطالعه: اس‌تان خوزستان)». پنجمین همایش ملی علوم ورزشی و تربیت‌بدنی ایران. تهران. <https://ci.vili.ca.condoc/۹۰۳۹۸۶>
- حیدری، رضا و میلانی، علیرضا. (۱۳۹۹). «تحلیلی بر رویکردهای نظریه‌ای پدیده وندالیسم در فوتبال (چالش‌ها و راهکارهای کیفی)». مطالعات فرهنگی اجتماعی المپیک. دوره ۱، ش ۴ - شماره پیاپی ۴، صص ۱۲۷-۱۶۱.
- مددی، فریبا؛ قدیمی، بهرام و آزادفدا، شیوا. (۱۳۹۸). «شرکت زنان در فعالیتهای ورزشی منتخب و روحیه وندالیستی». جامعه‌شناسی و مدیریت سبک زندگی. دوره ۵، ش ۱۳ - شماره پیاپی ۱۳، صص ۲۵۵-۲۸۵.
- Brohm, J. (2020). "Psychoanalysis put to the test of sport". Cliniques méditerranéennes, no 101(1), 51-63. <https://www.cairn.info/journalcliniques-mediterraneennes-2020-1-page-51.htm>.
- Hazar, Z., Polat, E., & Hazar, S. (2018). "Evaluation of Different Variables of Agression Levels of Physical Education and Sports School and Educational Faculty Students". Turkish Journal of Sport and Exercise, 20(3), 318-323. doi: 10.15314/tsed.478082.

- Korobeynikov, G., Cynarski, W. J., Mytskan, B., Dutchak, M., Korobeynikova, L., Nikonorov, D., & Korobeinikova, I. (2019). "The psychophysiological state of athletes with different levels of aggression. Ido Movement for Culture". Journal of Martial Arts Anthropology, 19(1S), 62-66.
- Menaker, Brian E.; McGranahan, Devan A.; and Sheptak, Richard D. Jr. (2019). "Game Day Alters Crime Pattern in the Vicinity of Sport Venues in Cleveland, OH". Journal of Sport Safety and Security, Vol. 4 : No. 1 , Article 1. Available at: <https://aquila.usm.edu/jsss/vol4/iss1/1>
- Pačesová, P., & Šmela, P. (2020). "Aggression and anxiety trait level of young male contact and noncontact athletes". Acta Gymnica, 50(1), 9-15.
- Schmid, J., Olsen, M., & Moen, F. (2020). "Unique associations between sports coaches' personality and the coach-athlete working alliance. International". Journal of Coaching Science, 14(2).
- Zhao, X., Tang, J (2018). "Crime in Urban Areas: A Data Mining Perspective". arXiv e-print: 1804-8159. <https://ui.adsabs.harvard.edu/abs/2018arXiv180408159Z>.
- Lewicki, R.J., Bies, R.J., Sheppard, P.H. (2018). Dishonesty as deviance: Typology of workplace.
- Espelage D. (2015). "Data needs for emerging research issues in bully and violence prevention: Strengths and limitations of the national center for educational statistics data sets". Journal of AERA Open. 1 (1): 1-7. <https://doi.org/10.1177/2332858415604147>.

